

Motion till riksdagen 2009/10:C360

av **Hillevi Engström (m)**

Arvsrätt för kusiner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återinförande av arvsrätt för kusiner.

Motivering

Enligt äldre svensk rätt hade kusiner arvsrätt. Denna arvsrätt upphörde år 1929 i samband med att lagen (1928:281) om Allmänna arvsfonden infördes. Ett skäl till lagändringen var att den dittills gällande arvsrätten för kusiner innebar risk för en uppsplittring av jordbruksfastigheter och andra produktionsenheter på många små enheter, något som ansågs inge allvarliga betänkligheter från nationalekonomisk synpunkt. Det är uppenbart att det nämnda argumentet mot arvsrätt för kusiner, vilket kan ha haft fog för sig i dåtidens agrarsamhälle, inte längre har bärkraft.

Familjen är den mest grundläggande gemenskapen och måste kunna fungera som en livskraftig ekonomisk enhet, präglad av gemensamt ansvar för försörjning och för att vårda och förvalta det man har tillsammans. Genom familjen får individen ett historiskt sammanhang, förankring och ett kontaktnät över generationsgränserna. Det finns många sätt att stärka familjens ställning, och ett sätt är genom lagstiftning.

I en tid med hög arbetslöshet och ökade svårigheter med att hålla samman sociala relationer finns det starka skäl att också fundera över vad som kan göras lagstiftningsvägen för att stärka släktbanden över huvud taget. Ett sätt vore enligt vår uppfattning att återinföra arvsrätten för kusiner.

Dessutom är det numera ganska vanligt att vuxna personer saknar egen familj. I stället känner man ofta en familjesamhörighet med något mer avlägsna släktingar, t.ex. kusiner.

De personer som för närvarande har arvsrätt efter en ogift arvlätare är i första hand den avlidnes bröstarvingar (barn, barnbarn osv.). Om det inte

Fel! Okänt namn på

finns några bröstarvingar går arvet till den avlidnes föräldrar och deras avkomlingar (syskon, syskonbarn osv.). I sista hand går arvet till den avlidnes far- och morföräldrar och deras barn (farbröder, fastrar, morbröder och most-rar).

När en gift person avlider är även den efterlevande maken arvsberättigad. I syfte att stärka den efterlevande makens ställning infördes den 1 januari 1988 ändringar i ärvdabalken som innebär att den efterlevande maken har rätt till arv framför makars gemensamma bröstarvingar.

Finns det inte någon efterlevande med ett så nära släktskap till den avlidne som ovan sagts tillfaller arvet enligt vår nuvarande arvsordning Allmänna arvsfonden. Den avlidnes kusiner har alltså inte någon rätt till den avlidnes kvarlåtenskap ens om de är dennes enda släkting.

Situationen att en person som avlider saknar andra, närmare anhöriga, än kusiner, må vara sällsynt, men svåra olyckor kan i ett slag utplåna en hel familj. Visserligen finns möjligheten att reglera situationen genom testamente, men av förståeliga skäl har det många gånger inte skrivits testamente, vilket får till följd att det inte finns någon arvsberättigad eller testamentstaggare. Om även kusiner hade arvsrätt kunde i sådana fall finnas en möjlighet att trots allt behålla familjens egendom i släkten, något som säkerligen skulle stå i överensstämmelse med såväl de förolyckades önskan som med allmänhetens rättsmedvetande.

Ytterligare en aspekt som bör vägas in är den kulturpåverkan som invandringen till Sverige har fört med sig. Vi lever i dag i ett mångkulturellt samhälle, som bl.a. har påverkat vår syn på betydelsen av familjens och släktens funktion som socialt och ekonomiskt skyddsnät.

Enligt vår uppfattning är det principiellt oriktigt att staten inträder som arvinge efter avlidna personer med tämligen nära släktingar i livet. Argumentet är tungt vägande, särskilt som den egendom som tillfaller Allmänna arvsfonden kan användas för ändamål som skulle ha varit den avlidne helt främmande.

Stockholm den 2 oktober 2009

Hillevi Engström (m)